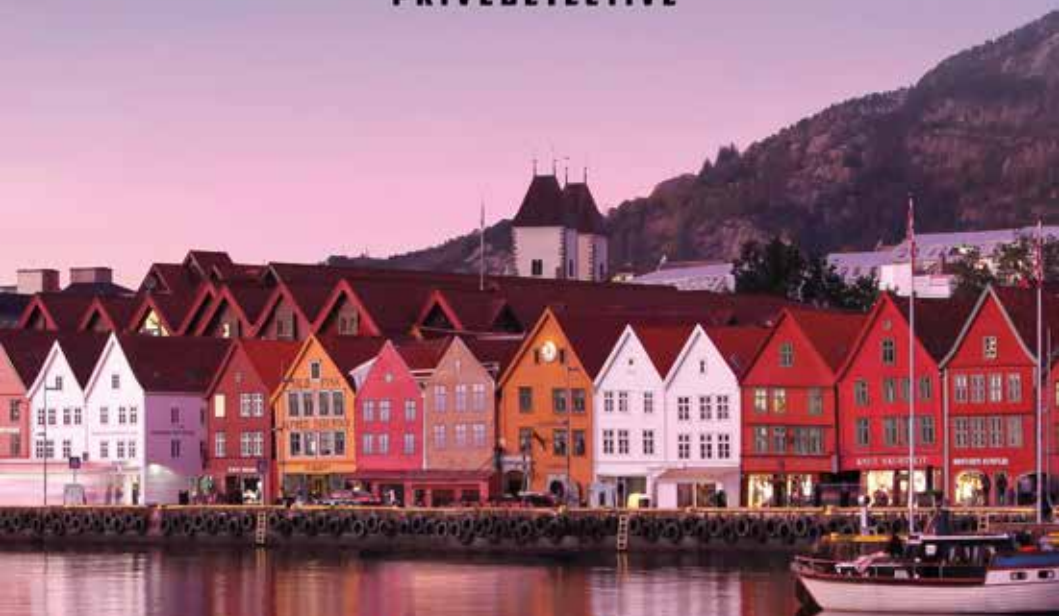

GUNNAR STAALESEN

VARG VEUM

PRIVÉDETECTIVE

LAAT DE KINDEREN TOT MIJ KOMEN

'Net als Stieg Larsson en Henning Mankell
schrijft Staalesen met bakken sfeer,
boordevol actie en veel spanning.'

THRILLER

M
marmar

GUNNAR STAALESEN

*Laat de kinderen
tot mij komen*

THRILLER

Uit het Noors vertaald door Lucy Pijtersen

I

Ze waren er vroeg bij om me van mijn bed te lichten. Al om zeven uur 's ochtends werd ik wakker doordat er hard en langdurig op de bel werd gedrukt. Ik strompelde naar het raam, maakte het open en keek naar buiten.

De politiewagen stond met de neus naar mijn huis geparkeerd. Inspecteur Bjarne Solheim stond voor mijn deur te wachten, geflankeerd door zijn collega Arne Melvær.

‘Veum’, zei Solheim. ‘Kunnen we binnenkomen?’

‘Kan ik weigeren?’

Hij schudde zachtjes zijn hoofd en wierp me een vreugdeloze blik toe.

Ik trok het raam dicht, sloeg mijn ochtendjas om, stak mijn voeten in gemakkelijk zittende schoenen en stommelde de trap af naar de voordeur. Ik had nog niet opengedaan of ze stonden al binnen. Beide mannen keken me oplettend aan.

Solheim stak zijn hand in zijn binnenzak en haalde er een opgevouwen stuk papier uit. Met een haast plechtige blik zei hij: ‘We hebben een arrestatiebevel voor je, Veum. En een bevel tot huiszoeking. Heb je een pc in huis?’

Verward keek ik hem aan. ‘Ja? Een draagbare. Maar...’

‘Die nemen we in beslag. We gaan met je mee naar boven, dan kun je je aankleden. Daarna nemen we je mee naar het bureau.’

Ik was er nog niet helemaal over uit of ik nou wakker was of dat het allemaal een boze droom was. ‘Zeg... meen je dit nu allemaal? En waar ben ik dan voor gearresteerd?’

‘Daar hebben we het op het bureau wel over. Hamre zit al te wachten.’

Een paar minuten later zaten we in de auto op weg naar de Allehelgens gate. Melvær hield mijn laptop op schoot met een gelaatsuitdrukking alsof het de kroonjuwelen waren die aan zijn hoede waren toevertrouwd. Nog maar een paar uur geleden was ik zo tevreden over het bestaan als ik maar zijn kon en nu zat ik op de achterbank van een politiewagen met het gevoel dat ik een kwajongen was die bij de rector moest komen zonder te weten waarom.

Het was een grauwe, sombere septemberochtend en de stad was bezig te ontwaken. Zelf besepte ik dat het een heel andere dag zou worden dan ik me had voorgesteld. Ik was nu al jaloers op degenen die met de gele stadsbussen onderweg waren naar kantoor of naar een andere, doodgewone baan of naar een ander deel van de stad, of waarheen ook maar, als het maar niet naar het politiebureau was.

2

Afdelingshoofd Jacob E. Hamre was van ongeveer mijn leeftijd. Hij naderde met andere woorden de leeftijd waarop ze bij de politie met pensioen gaan. Zelfs dat leek hem niet op te monteren terwijl hij daar achter zijn bureau zat en mij een blik toewierp die nog argwanender was dan die van een pascontroleur aan de hemelpoort. Hij was grijzer geworden sinds ik hem de laatste keer had gezien, hier en daar was zijn haar zelfs bijna wit. Het was ook dunner dan ik me herinnerde, of misschien had hij het net gewassen.

Toen ik op de stoel tegenover hem plaatsnam, kneep hij zijn ogen tot spleetjes. ‘Ik had niet gedacht dat ik dit nog eens zou meemaken, Veum’, zei hij.

‘Zo hebben we toch al vaker tegenover elkaar gezeten, Hamre.’

‘Nee, niet zó, Veum.’ Hij richtte zijn ogen op de papieren die voor hem lagen en begon erin te bladeren.

Ik rekte mijn hals om te kunnen zien wat het was. Vanaf een afstandje zag het eruit als een uitdraai van een computerprogramma, maar de technische kant van het leven was nooit mijn sterkste punt geweest. Ik was allang blij als mijn pc het deed, ik het internet op kon en e-mail kon ontvangen.

‘Ik heb hier een uitdraai van je computerlogfile’, zei hij, nogal overbodig. ‘Je activiteiten op de pc van je kantoor, van het laatste halfjaar.

Indien nodig kunnen we nog verder teruggaan. Je laptop die we tijdens de arrestatie in beslag hebben genomen zal door onze dataspecialisten worden doorgelicht, voor vergelijking en eventuele documentatie van overeenkomstige inhoud.’

Ik merkte dat mijn mond openviel. ‘Hoor eens... mogen jullie dat zomaar doen?’

Hij knikte. ‘We hebben gerechtelijke toestemming.’

‘En wat bedoel je met... overeenkomstige inhoud?’

De blik in zijn ogen was hard. ‘Daar kun je je zelf wel wat bij voorstellen, lijkt me.’

‘Nee, absoluut niet. Het enige waar ik dat ding voor gebruik, is e-mailen, internetbankieren, heel af en toe kaartjes reserveren en zoeken naar informatie die verband houdt met mijn werk.’

Er glom iets in zijn ogen. ‘En heeft dat werk de laatste maanden toevallig ook te maken met zaken van nogal twijfelachtig allooi?’

‘Twijfelachtig allooi?’ Ik begon een beetje te begrijpen waar hij naartoe wilde, zonder het hoe en waarom te snappen. ‘Kun je misschien iets duidelijker zijn?’

Hij slaakte een diepe zucht, schoof de stapel papier opzij, boog licht naar voren en keek me onheilspellend aan. ‘Kinderporno, Veum. Van het meest weerzinwekkende soort.’ Hij trok een grimas van afschuw.

Ik verstarde, voelde dat mijn spieren zich spanden als voor een dreigend gevaar. Nog steeds had ik de indruk dat ik me in een boze droom bevond, alsof ik naar een parallelle werkelijkheid was verplaatst en mezelf zag zitten met een verwrongen en bijna onherkenbaar uiterlijk.

Ik maakte een afwerende beweging met mijn rechterhand: ‘Ik heb geen idee waar je het over hebt, Hamre. Dit kan onmogelijk kloppen. En als het waar is...’

‘Ja?’ klonk het afwachtend.

‘Dan moet iemand in mijn computer hebben gerommeld en het er expres op hebben gezet.’

‘Quod erat demonstrandum, Veum. Dat is Latijn, mocht je je dat afvragen en het wil zeggen dat het nog wel eerst bewezen moet worden.’

‘Nou, ik zal mijn uiterste best doen jullie te helpen, daar kun je zeker van zijn!’ Toen hij daar niet op reageerde, ging ik door: ‘Ja, want jullie denken toch niet dat ik daar iets... dat ik me met zoiets... dat ik... Ik heb er gewoon geen woorden voor.’

‘Dat toont misschien aan op welk dun ijs je je bevindt.’

‘Luister nou toch! Ik heb geen snars verstand van computers, ik weet alleen het hoogstnoodzakelijke, dat heb ik al gezegd. Maar jullie hebben toch specialisten die dat kunnen onderzoeken, om erachter te komen wat er is gebeurd?’

‘Als iemand je computer heeft gehackt, zoals de correcte term luidt, dan zou dat uit te zoeken moeten zijn, ja. Het probleem is alleen dat je niet de enige bent, Veum. Het is geen toeval dat we nu net vandaag bij je op de stoep stonden. Vanmiddag is het nieuws op alle radiozenders te horen, vanavond komt het op televisie en het zal nog dagenlang voorpaginanieuws zijn.’

‘Wát zal dagenlang voorpaginanieuws zijn?’

‘De politie van de provincie Hordaland heeft vandaag in de vroege ochtenduren, in samenwerking met verschillende andere politiedistricten in ons land, in andere Europese landen en bovendien nog in de vs, een internationaal kinderpornonetwerk opgerold. In verschillende landen zijn arrestaties verricht. Naast jou zitten drie andere mannen uit ons district elders in dit gebouw of, in één geval, in een politiebureau in de regio, in verhoor. Jouw IP-adres is in dat netwerk opgedoken, met inkomend én met uitgaand verkeer.’

‘Inkomend en uitgaand verkeer?’

‘Dat wil zeggen dat je... beeldmateriaal hebt ontvangen én verstuurd, dat op zijn beurt weer in dit omvangrijke netwerk verder is verspreid.’

‘Maar... maar...’ Mijn gezicht was als verstijfd en nu gingen in mijn hele lichaam spieren op slot, vanaf mijn achterhoofd tot aan mijn voetzolen. ‘Dit is volstrekt onbegrijpelijk! Mijn god, Hamre! Je kent me toch... ik weet niet hoelang al niet?’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Té lang, wat mij betreft.’

‘Je kunt toch niet denken dat... Je gelooft toch niet dat ik aan zoiets zou hebben meegewerkt, met mijn achtergrond, van de Jeugd zorg tot en met nu?’

‘Ik vind het geen fijne gedachte, Veum, maar...’ Opnieuw wees hij naar de stapel papieren op zijn bureau. ‘De hoeveelheid bewijsmateriaal is fors. En de zaak moet onderzocht worden. In de tussentijd willen we je in voorlopige hechtenis nemen met beperkingen.’

Opeens voelde ik een diepe angst door mijn lichaam trekken en ik kreeg een bijna onbedwingbare behoefte zijn bureaula te gaan onderzoeken in de hoop daar een fles aquavit aan te treffen.

‘Dan neem ik aan dat we geen bekentenis van je hoeven te verwachten?’

‘Bekentenis?! Er valt verdomme helemaal niets te bekennen. Dit is belachelijk, dat moet ieder weldenkend mens toch snappen!’

‘Dit weldenkende mens snapt dat in elk geval niet’, zei hij droog, waarna hij verderging: ‘Later vandaag word je voorgeleid.’

Ik hoorde mijn eigen stem trillen van emotie toen ik zei: ‘Ik heb toch zeker wel recht op een advocaat?’

Hij knikte. ‘Jazeker. Heb je een voorkeur?’

‘Ja, Vidar Waagenes. Hij kent me goed, net als jij.’

‘We zullen hem bellen. Ondertussen word je ondergebracht in een cel in de kelder. Je kunt de tijd goed besteden door nog eens diep na

te denken over je situatie. Of het uiteindelijk niet verstandiger zal zijn om al je kaarten op tafel te leggen.’

‘Er zijn geen kaarten om op tafel te leggen, Hamre. Tenminste niet in mijn hand. Mag ik nog een telefoontje plegen om mijn naasten te vertellen waar ik me bevind?’

‘Alleen in mijn bijzijn. Daarna moet je je telefoon aan ons overhandigen.’

‘Die gaan jullie zeker ook onderzoeken?’

‘Wat dacht je zelf?’

‘Het is een oeroud model. Zonder camera.’

‘Zo, zo. Nou, komt er nog wat van?’

Ik belde Sølvi’s nummer. Ik hoorde haar telefoon vijf keer overgaan en vervolgens klonk de boodschap van haar antwoordapparaat. *Hallo, je hebt het nummer van Sølvi Hegge gebeld. Ik kan nu niet aan de telefoon komen, maar ik bel je terug zodra ik de gelegenheid heb, of spreek anders een boodschap in na de piep.*

Toen de piep klonk, staarde ik met een lege blik naar de telefoon. Ik had geen idee wat ik moest zeggen. Ik verbrak de verbinding en keek Hamre aan. ‘Ze nam niet op.’

‘Misschien maar beter ook, Veum.’

3

Doordat zijn warrige haar meestal recht omhoogstak, deed Bjarne Solheim me altijd denken aan Stan Laurel, de dunne helft van het komische duo de Dikke en de Dunne. Hun films vond ik nog steeds het grappigste wat ik ooit had gezien. Maar toen Bjarne Solheim naast me stond in de lift om me naar het cellencomplex in de kelder te brengen, viel er weinig te lachen. Gedurende de korte tijd dat ons reisje met de lift duurde, spraken we geen woord met elkaar en hij keek ernstig voor zich uit.

Beneden aangekomen moest ik mijn riem en schoenveters inleveren, maar mijn notitieboekje en balpen mocht ik na lang aarzelen van de cipier houden.

‘Is het weleens voorgekomen dat iemand zich van het leven heeft beroofd met een balpen?’ vroeg ik.

De gevangenvaarder keek me nijdig aan. ‘Geen grappen, alsjeblieft. Je kunt ermee prikken, toch?’

Ja, in een oog, dacht ik bij mezelf, maar ik hield die gedachte voor me.

Toen sloeg de deur achter me dicht, hij werd op slot gedaan en ik was moederziel alleen in een hotelkamer die ik niet had gereserveerd, maar die desondanks speciaal voor mij was vrijgehouden.

De cellen voor de voorlopige hechtenis lagen in Bergen in de kelderderdieping van het politiebureau dat in 1965 gereed was gekomen.

Er leek sindsdien geen enkele grondige modernisering te hebben plaatsgevonden. Het vertrek dat ik mocht betreden was geen isoleercel, maar het spaarzame meubilair deed niet bepaald luxe aan: een bank, een tafel die aan de muur was bevestigd, een primitieve wc in de ene hoek en een metalen wasbak in de andere. Geen ramen, alleen een luikje in de deur naar de gang. Daardoorheen hoorde ik vage protesten van iemand die hoogstwaarschijnlijk tot de vaste clientèle behoorde, zonder dat ik kon verstaan wat hij te vertellen had.

De schok die ik had gekregen toen Hamre de ernstige beschuldiging tegen mij had geuit, had een verlamme uitwerking gehad, maar nu merkte ik dat die verlamming overging in nog iets ergers: een panische angst, waardoor mijn hart als een gek tekeerging en het zweet me uitbrak en over mijn voorhoofd en rug stroomde. Hijgend haalde ik adem, alsof mijn ademhalingsorganen niet goed meer functioneerden. Mijn lichaam begon ongecontroleerd te schokken en ik moest tegen de muur leunen om niet te vallen, zo voelde het althans.

Met een plof liet ik me op de bank vallen en ik leunde achterover, rustte met mijn hoofd tegen de muur en concentreerde me op mijn ademhaling; ik ademde diep in en uit, vanuit mijn buik.

Langzaam ging de paniekaanval over, maar nog steeds voelde ik het in mijn lichaam: een druk in mijn maag en een zwaar gevoel in mijn borst, alsof er een ijzeren band om mijn longen zat.

Ik keek om me heen. Lege, vuilwitte muren. Geen schilderijen of posters. Alleen schuttingtaal op de muur gekalkt en wat hulpeloze tekeningen van buitenproportionele geslachtsorganen in stilstaande positie, met de fronten tegenover elkaar, om het zo maar uit te drukken. Dit was geen plek waar mensen lange tijd bivakkeerden. Hier werd je relatief snel weer uit gehaald om te worden losgelaten of doorgestuurd voor een langer verblijf in de luxe suites in de gevangenis van Åsane, of nog verder weg als dat logement vol zat.

Ik had niets te lezen. Alles wat ik had was een notitieboekje met een paar oninteressante aantekeningen van maximaal drie maanden oude zaken die ofwel waren opgelost, ofwel muurvast zaten. Ik sloeg een blanco pagina op, bracht het puntje van de balpen in stelling en bleef naar het witte vel zitten staren. Ik had niets om op papier te zetten. Ten slotte noteerde ik de datum van vandaag, 10-9-2002, en daarachter een groot vraagteken. Hoe ik me ook concentreerde op wat Hamre had gezegd, ik snapte niet waar het beeldmateriaal vandaan kwam en waarom ik het niet zelf had ontdekt.

Aan de andere kant, in de vier jaren die waren verstreken nadat Karin zo plotseling en wreed uit mijn leven was gerukt, waren er heel wat momenten geweest waar ik slechts vage herinneringen aan had. Van het laatste halfjaar had ik een tamelijk goed overzicht, vanwege de zaak die ertoe had geleid dat Sølvi de nieuwe vrouw in mijn leven was geworden. De ongeveer drieënhalf jaar daarvoor waren in een schimmige duisternis gehuld vol wanhoop en drank, smaad en schande, waarin ik me van de ene goot naar het andere rattennest had gesleept, in gezelschap van mannen en vrouwen met wie ik zelfs niet in het holst van de nacht op heterdaad betrapt had willen worden. Ik had opdrachten aangenomen waar ik anders mijn vingers niet aan had willen branden, maar zo diepgezonken als Hamre het me bij die confrontatie op zijn kantoor had willen laten geloven, was ik nooit geweest. Er bestonden grenzen die in mijn hart gegrift waren, en die was ik nooit gepasseerd.

Gisteravond was ik nog thuis geweest bij Sølvi en haar dochttertje Helene in hun huis in Saudalskleivane, een buitenwijk in het noordwesten van de stad. Nadat Helene in slaap was gevallen hadden wij bij haar bed gestaan, alsof we haar ouders waren en er het afgelopen jaar niets ernstigs was gebeurd met haar of met haar moeder. Met haar blonde haren als een bruidssluier over haar kussen uitgewaaierd leek

ze een engel. Helene was tienenhalf jaar oud. Een mooi, klein meisje met zachte trekken, ronde wangetjes en een mond die graag en veel lachte als ze wakker was. Haar oogleden trilden zachtjes en ik moest onwillekeurig terugdenken aan die keren dat mijn ex-vrouw Beate en ik boven het bedje van Thomas hadden gestaan om op exact dezelfde manier naar hem te kijken, een eeuwigheid geleden.

Na een poosje waren we voorzichtig teruggeslopen naar de woonkamer, waar Sølvi nog een glas rode wijn had staan en ik een laatste flesje bronwater, omdat ik van plan was met de auto terug naar huis te gaan.

Toen zij haar glas had leeggedronken gingen we naar de slaapkamer. Haar mond, groot, blij en open, smaakte naar rode wijn. In het schemerlicht bedreven we de liefde met een heftigheid die onthulde dat niemand over de datum heen was zolang er nog wat te genieten viel.

Naderhand lagen we nog wat te praten. Ze trok me aan mijn oor en zei: 'Ik vraag me af hoe het komt dat ik voor jou ben gevallen.'

'Daar kan ik zelf toch moeilijk antwoord op geven', mompelde ik.

Zachtjes lachend zei ze: 'Ik vraag me eigenlijk af of het niet een soort van moederinstinct was.'

'Nou, je wordt bedankt', zei ik, waarna ik haar naar me toe trok en haar kuste op een manier die een zoon nooit zou doen, als om haar te bewijzen dat het toch echt wat meer moest zijn.

'Maar ik meen het, Varg. Je maakte zo'n verloren indruk.'

Met andere woorden: die kus had zijn doel niet bereikt. Maar ik kon ermee leven. Het alternatief was immers zoveel saaier en vervelender.

Het was bijna twee uur toen ik in de auto stapte en naar huis reed. Samen ontbijten was nog een stap te ver, althans als Helene thuis was. Het was dan ook nog geen jaar geleden dat ze haar vader had verloren en ikzelf moest in haar ogen nog een flinke horde nemen voordat ik tot reservepapa kon promoveren. Maar er waren mooie dagen waarop

ik me kon indenken dat ik op de goede weg was. En gisteren was het zo'n mooie dag geweest, zonder ook maar de minste waarschuwing dat er iets op til was.

Opeens hoorde ik gerammel bij het slot en ik draaide mijn hoofd naar de zware deur, die opzij werd geduwd om Vidar Waagenes binnen te laten. Ook hij zag er bedrukt uit.

'Veum', constateerde hij met uitgestoken hand.

Ik kwam overeind en drukte zijn hand. 'Nog bedankt', mompelde ik, zonder me precies te herinneren waarvoor ik hem moest bedanken.

Hij knikte naar de bank. 'Laten we hier even praten voordat we naar Hamre gaan.' Hij gaf een teken aan de bewaarder die afwachgend bij de deur stond. 'Je kunt ons alleen laten, Johnsen.'

Johnsen knikte en trok de deur weer dicht, deze keer zonder hem op slot te doen.

Ik keek Vidar Waagenes onderzoekend aan. Hij was zo langzamerhand de veertig genaderd, maar had nog steeds iets jongensachtigs en onhandigs over zich, waardoor hij in de rechtbank gemakkelijk te verslaan leek, iets waar velen zich in hadden vergist. Uit ervaring wist ik dat het tegendeel het geval was. Als strafadvocaat hoorde hij bij de top en in onze hoofdstad zou hij allang de sterrenstatus hebben bereikt als hij er niet de voorkeur aan had gegeven om in Bergen te blijven wonen, met een vrijstaand huis aan de Fjellveien op loopafstand van zowel de rechtbank als restaurant Wesselstuen en andere plekken die hij beroepshalve of om andere redenen moest frequenteren. Als iemand me uit de ellende kon helpen, was hij het.

Zijn donkere haar was inmiddels grijsgespikkeld, maar zijn lokken lagen als altijd dicht op zijn voorhoofd en nog steeds had hij de gewoonte om die met een karakteristiek handgebaar opzij te vege. Hij droeg een elegant grijs pak, wit overhemd en een blauwgrijze stropdas waar niemand aanstoot aan zou kunnen nemen. De blik die hij snel

op mijn eigen kleren wierp – een spijkerbroek en een zwart T-shirt die ik in alle haast had aangetrokken nadat ik zo abrupt gewekt was – verried dat dat van mijn tenue niet kon worden gezegd. Hij zou me waarschijnlijk iets anders hebben aangeraden als we naar de rechtbank moesten.

Hij ging naast me op de bank zitten en draaide zich half naar me toe in een schijnbaar niet zo aangename lichaamshouding. ‘Ik zou graag jouw versie willen horen, Veum.’

‘Mijn versie? Die heb ik niet.’

Afwachtend keek hij me aan. ‘Dat zeggen de meesten in het begin.’

Ik maakte een ongeduldig gebaar. ‘Maar het is waar, Vidar. Ik heb geen idee waar dit over gaat!’

Hij zuchtte. ‘Goed. Wat ik van Hamre te horen heb gekregen is dat ze materiaal van buitengewoon laakbare aard op jouw pc hebben aangetroffen. Wat heb je daarop te zeggen?’

‘Dat het voor mij als een donderslag bij heldere hemel kwam. Ik heb nooit op dat soort sites gekeken, ben ook nooit in die netwerken actief geweest.’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Het kan natuurlijk in verband met een zaak van je zijn geweest.’

‘Ja, maar dat is niet gebeurd. Ik heb godzijdank nooit zulke zaken gehad.’

Hij trok een beetje een ontevreden gezicht. ‘Dat hadden we als argument in de rechtbank kunnen gebruiken.’

‘Dat ik dat soort sites had bekeken in verband met een zaak?’

‘Ja.’

‘Raad je me nu aan te liegen, Vidar?’

Hij tuitte licht zijn lippen, zoals advocaten gewoon zijn wanneer ze de waarheid proberen te omzeilen. ‘Niet meteen liegen, maar... Laten we het houden op: jouw versie geven.’

‘Ook als het niet waar is?’

Er blonk iets in zijn ogen en hij glimlachte even naar me. ‘Dank je wel, Veum. Ik hoopte al dat je zo zou reageren. Als we ons aan de waarheid houden, kan er in principe niets verkeerd gaan.’

‘Nee?’

‘Nee.’

‘Dus in dit land vindt er nooit een gerechtelijke dwaling plaats?’

‘Nou, nou. Natuurlijk komt dat weleens voor.’

‘Maar toch ben jij ervan overtuigd dat het in dit geval niet zal gebeuren?’

‘Laten we nu niet op de zaken vooruitlopen, Veum. We hebben twee belangrijke ontmoetingen voor de boeg. Eerst moeten we met Hamre praten, horen of hij bereid is de verzekeringstelling achterwege te laten, waar ik overigens aan twijfel als ik op zijn telefoontje af moet gaan. En dan gaat het, hetzij vanmiddag, hetzij morgenochtend, om de voorgeleiding, die minstens zo belangrijk is. Are you ready for action?’

Ik spreidde mijn armen: ‘Ready. Voor alles wat anders is dan hier te blijven in elk geval.’

‘Dan laten we Johnsen weten dat hij iemand moet sturen om ons op te halen.’

‘Mogen we niet op eigen houtje naar boven?’

‘Niet op een dag als vandaag, vrees ik.’